

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR.....	19

BİRİNCİ BÖLÜM KAVRAMLAR

I. ANAYASA HUKUKU	21
A. Anayasa Hukukunun Tanımı.....	22
B. Anayasa Hukukunun Konusu	23
II. ANAYASA KAVRAMI	23
A. Terminoloji.....	24
B. Anayasanın Tanımı	24
1. Maddî (Geniş) Anlamda Anayasa	25
2. Şeklî (Dar) Anlamda Anayasa.....	25
C. Anayasaların Sınıflandırılması	27
1. Metne Bağlılık Yönünden Anayasa Çeşitleri	28
a. Yazılı Anayasa.....	28
b. Yazısız, Kodifiye Edilmemiş (Geleneksel/Teamüli) Anayasa	29
2. Şekil Yönünden Anayasa Çeşitleri.....	30
a. Yumuşak (Esnek) Anayasa	30
b. Katı (Esnek Olmayan) Anayasa	30
3. Ayrıntılarına Göre Anayasa Çeşitleri.....	32
a. Kazuistik (Ayrıntılı) Anayasa.....	32
b. Çerçeve Anayasa.....	33
4. Diğer Sınıflandırmalar.....	33
a. Üniter Devlet Anayasaları	34
b. Federal Devlet Anayasaları	34
BİRİNCİ BÖLÜM KAYNAKÇASI	35

İKİNCİ BÖLÜM

ANAYASA HUKUKUNUN KAYNAKLARI

I. ANAYASA HUKUKUNUN KAYNAKLARI	37
A. Anayasalar	37
B. Kanunlar.....	39
C. Kanunlara Eşdeğer İşlemler	41
1. Milletlerarası Andlaşmalar	42
2. OHAL Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri (OHAL CBK)	43
3. Kanun Hükmünde Kararname (KHK)	44
D. Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri (CBK).....	45
E. TBMM İçtüzüğü.....	47
F. Yürütmenin Düzenleyici İşlemleri	48
1. Tüzük.....	49
2. Yönetmelik	50
G. Yargı Kararları/Mahkeme Kararları/İçtihat	50
H. Doktrin (Öğreti-Bilimsel Eserler)	51
II. ANAYASANIN ÜSTÜNLÜĞÜ VE BAĞLAYICILIĞI: HUKUK KURALLARININ HİYERARŞİSİ (NORMLAR HİYERARŞİSİ)	52
A. Anayasanın Esas Bakımından Üstünlüğü	53
B. Anayasanın Şekil Bakımından Üstünlüğü	54
İKİNCİ BÖLÜM KAYNAKÇASI	55

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANAYASALARIN YAPILMASI VE DEĞİŞTİRİLMESİ

I. GENEL OLARAK: KURUCU İKTİDAR, KURULMUŞ İKTİDAR AYRIMI	57
II. ANAYASA YAPMA YÖNTEMLERİ	58
A. Monokratik (Yöneticilerin Belirlediği) Anayasa Yapma Yöntemleri	58
B. Demokratik Anayasa Yapma Yöntemleri	59
III. ANAYASAYI YAPAN İKTİDAR: ASLÎ KURUCU İKTİDAR	61
A. Aslî Kurucu İktidarın Ortaya Çıkması.....	62
B. Aslî Kurucu İktidarın Özellikleri	62
C. Aslî Kurucu İktidarın Sahibi	63

IV. ANAYASAYI DEĞİŞTİREN İKTİDAR: TALÎ KURUCU İKTİDAR YA DA TÜREV KURUCU İKTİDAR	63
A. Türev Kurucu İktidarın Sahibi	64
B. Türev Kurucu İktidarın Özellikleri.....	64
C. Türev Kurucu İktidarın Sınırlandırılması.....	65
D. Türev Kurucu İktidarın Anayasayı Değişirme Yöntemi.....	65
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM KAYNAKÇASI.....	71

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SİYASÎ İKTİDAR VE DEVLET KAVRAMI

I. İKTİDAR, SİYASÎ İKTİDAR VE MEŞRULUK KAVRAMLARI	73
A. İktidar	73
B. Siyasî İktidar	76
C. Siyasî İktidarın Meşruluğu.....	77
1. Teokratik (Kaynağını Dinden Alan) Görüşler	80
a. Doğaüstü İlahî Hukuk Doktrini	80
b. Providansiyel İlahî Hukuk Doktrini.....	80
2. Demokratik Görüşler	81
a. Halk Egemenliği Teorisi.....	82
b. Millet (Ulus) Egemenliği Teorisi	83
c. Emredici Vekâlet ve Temsilî Vekâlet.....	88
II. İKTİDARIN KURUMSALLAŞMIŞ HÂLİ: DEVLET.....	92
III. DEVLET KÖKENİ İLGİLİ TEORİLER	94
A. Aile Teorisi.....	95
B. Biyolojik Teori	95
C. Kuvvet ve Mücadele Teorisi	96
D. Ekonomik Teori: Marksist Teori	96
E. Sosyal Sözleşme Teorisi.....	97
1. Thomas Hobbes.....	98
2. John Locke	98
3. Jean-Jacques Rousseau	99
IV. DEVLETİN UNSURLARI	100
A. Ülke (Devletin Toprak Unsuru).....	101

B. Millet (Devletin İnsan Unsuru).....	102
C. Egemenlik (Devletin İktidar Unsuru).....	104
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM KAYNAKÇASI.....	107

BEŞİNCİ BÖLÜM DEVLET ŞEKİLLERİ

I. GENEL OLARAK.....	111
II. EGEMENLİĞİN KAYNAĞINA GÖRE DEVLET ŞEKİLLERİ	111
A. Monarşi.....	112
1. Monarkın Yetkilerinin Sınırlanmasına Göre Monarşi Türleri.....	113
a. Mutlak Monarşi.....	113
b. Meşruti (Anayasal/Sınırlı) Monarşi.....	114
2. Monarkın Tahta Geçiş Biçimine Göre Monarşi Türleri	115
a. İrsî Monarşiler	115
b. Seçimli Monarşiler	116
B. Cumhuriyet	116
C. Değerlendirme.....	117
III. EGEMENLİĞİN YAPISINA GÖRE DEVLET ŞEKİLLERİ.....	118
A. Üniter Devlet	119
1. Merkezi İdare	121
2. Yerel Yönetimler.....	123
3. Bölgesel/Bölgeli Devlet	124
B. Karma (Bileşik/Mürekkep) Yapılı Devlet	124
1. Devlet Birlikleri.....	125
a. Kişisel Birlik.....	125
b. Gerçek Birlik	125
2. Devlet Toplulukları	126
a. Konfederasyon (Konfederal Devlet)	126
b. Federasyon (Federal Devlet)	127
c. Federasyon ile Konfederasyon Arasındaki Farklar	129
d. Federasyon ile Üniter Devlet Arasındaki Farklar	130
BEŞİNCİ BÖLÜM KAYNAKÇASI	131

ALTINCI BÖLÜM**SEÇİMLER, SEÇİM SİSTEMLERİ, SİYASİ PARTİLER**

I. SEÇİMLER.....	133
A. Oy Hakkı	133
B. Oy Hakkının İlkeleri	134
1. Genel Oy İlkesi.....	134
2. Eşit Oy İlkesi.....	135
3. Doğrudan Oy İlkesi (Tek Dereceli Seçim).....	136
4. Bireysel Oy İlkesi.....	136
5. Kişisel Oy İlkesi	136
6. Gizli Oy İlkesi	136
7. Mecburî Oy ve İhtiyarî Oy İlkeleri.....	137
8. Serbest Oy (Seçimlerin Serbestliği) İlkesi	137
9. Açık Sayım ve Döküm İlkesi	137
10. Seçim Uyuşmazlıklarının Yargısal Çözümü İlkesi	138
C. Oy Hakkının Şartları.....	139
1. Vatandaşlık	139
2. Yaş	139
3. Seçmen Kütüğüne Yazılı Olmak	140
4. Kısıtlı Olmamak.....	140
5. Kamu Hizmetinden Yasaklı Olmamak.....	140
II. SEÇİM SİSTEMLERİ.....	141
A. Çoğunluk Sistemi.....	141
1. Tek Turlu Çoğunluk Sistemi	142
a. Tek isimli Tek Turlu Çoğunluk Sistemi.....	143
b. Listeli Tek Turlu Çoğunluk Sistemi	144
2. İki Turlu Çoğunluk Sistemi	145
a. Tek isimli İki Turlu Çoğunluk Sistemi.....	146
b. Listeli İki Turlu Çoğunluk Sistemi	147
3. Değerlendirme	147
B. Nispî (Orantılı) Temsil Sistemi	148
1. Nispî Temsil Sisteminin Özellikleri.....	148
2. Nispî Temsil Sisteminin Çeşitleri.....	149

a. Ulusal Düzeyde (Tam) Nispî Temsil	150
b. Seçim Çevresi Düzeyinde (Yaklaştırmalı) Nispî Temsil.....	151
(1) En Büyük Artık Usûlü	152
(2) En Kuvvetli Ortalama Usûlü	153
(3) Milli Bakiye (Ulusal Artık) Usûlü.....	154
(4) D'Hont Usûlü.....	156
3. Değerlendirme	157
4. Nispî Temsil Sisteminde Seçim Barajları.....	157
C. Karma Seçim Sistemleri	159
III. SİYASÎ PARTİLER	159
A. Siyasî Parti Nedir?	160
B. Siyasî Partilerin Tarihiçesi (Ortaya Çıkışı ve Gelişimi)	161
C. Siyasî Partilerin Fonksiyonları	164
D. Siyasî Parti Türleri (Tasnifi, Tipolojileri)	165
1. Yapılarına Göre Siyasî Partiler	166
a. Kadro Partileri.....	167
b. Kitle/Kütle Partileri	167
2. İşlevlerine Göre Partiler	168
a. Bireysel Temsil Partileri	168
b. Sosyal Bütünleşme Partileri.....	169
(1) Demokratik Bütünleşme Partileri	169
(2) Totaliter Bütünleşme Partileri	170
3. Disiplinli Olup Olmamaalarına Göre Partiler	170
a. Serbest Partiler.....	170
b. Disiplinli Partiler	171
4. Türdeşlik Yönünden Partiler.....	171
a. Türdeş Partiler	171
b. Türdeş Olmayan Partiler.....	172
5. Siyasî Partilerde Yeni Sınıflandırma Denemeleri: Catch all Party (Toplayıcı Parti), Kartel Parti, Medya Partisi	172
E. Siyasî Parti Sistemleri.....	175
1. Tek Parti Sistemi.....	176
a. Gerçek Tek-Parti Sistemi	177
b. Karmaşık Tek-Parti Sistemleri.....	177

2. İki (Çift) Parti Sistemi	179
3. Çok-Parti Sistemi	180
a. İlimli Çok-Parti Sistemi	180
b. Aşırı Çok-Parti Sistemi.....	181
F. Siyasi Partilerin Görevleri	182
ALTINCI BÖLÜM KAYNAKÇASI.....	183

YEDİNCİ BÖLÜM

DEMOKRASİ

I. DEMOKRASİ KAVRAMI	185
A. Demokrasinin Tanımları	185
B. Demokrasi Kavramının Kökeni ve Tarihi	187
C. Demokrasi Teorileri.....	190
1. Normatif Demokrasi Teorisi	190
2. Ampirik Demokrasi Teorisi	191
D. Demokrasinin Özellikleri	192
1. Etkili Siyasî Katılım ve Seçimler.....	192
2. Etkin Siyasî Makamların Seçimle İş Başına Gelmesi	193
3. Düzenli Aralıklarla Seçimlerin Yapılması.....	193
4. Seçimlerin Serbest Olması.....	193
5. Özgürlük ve Temel Kamu Haklarının Güvencesi.....	193
6. Eşitlik	194
7. Farklılaşma ve Siyasî Partiler	195
8. Hukukun Üstünlüğü.....	196
9. Muhalefetin İktidar Olabilme Şansı.....	197
E. Egemenliğin Kullanış Biçimine Göre Demokrasi Modelleri	198
1. Doğrudan Demokrasi.....	198
2. Yarı Doğrudan Demokrasi.....	200
a. Referandum	201
b. Halk Vetosu.....	201
c. Halk Teşebbüsü.....	202
d. Temsilcilerin Azli	203
3. Temsilî Demokrasi	203
YEDİNCİ BÖLÜM KAYNAKÇASI	205

SEKİZİNCİ BÖLÜM
HÜKÜMET SİSTEMLERİ

I. GENEL OLARAK HÜKÜMET SİSTEMLERİ	209
II. KUVVETLER BİRLİĞİ SİSTEMLERİ	211
A. Yasamada Birleşme	212
1. Meclis Hükümeti Sistemi.....	212
2. Meclis Hükümeti Sisteminde Yasama, Yürütme ve Yargı Organlarının Durumu	213
B. Yürütmede Birleşme	215
1. Mutlak Monarşi.....	215
2. Diktatörlükler	216
a. Otoriter Diktatörlükler.....	218
b. Totaliter Diktatörlükler.....	218
III. KUVVETLER AYRILIĞI SİSTEMLERİ	219
A. Başkanlık Sistemi: Kuvvetlerin Sert Ayrılığı.....	219
1. Başkanlık Sisteminin Özellikleri	220
a. Asli Özellikler	220
b. Talî Özellikler	221
2. Yasama ve Yürütme Kuvvetleri Arasındaki Etkileşim Araçları	222
3. Başkanlık Sisteminde Yasama Kuvveti.....	223
4. Başkanlık Sisteminde Yürütme Kuvveti.....	224
5. Başkanlık Sisteminin Güçlü ve Zayıf Tarafları	226
B. Parlamenter Sistem: Kuvvetlerin Yumuşak Ayrılığı.....	229
1. Parlamenter Sistemin Özellikleri	230
a. Asli Özellikler	231
b. Talî Özellikler	233
2. Kuvvetler Arasındaki Etkileşim Araçları.....	234
3. Parlamenter Sistemde Yasama Kuvveti	235
4. Parlamenter Sistemde Yürütme Kuvveti.....	236
5. Parlamenter Sistemin Güçlü ve Zayıf Tarafları	236
C. Yarı Başkanlık ya da Yarı Parlamenter Sistem: Karma Sistem.....	239
D. Konkordanz Yönetim Sistemi: İsviçre.....	240
SEKİZİNCİ BÖLÜM KAYNAKÇASI.....	243

DOKUZUNCU BÖLÜM TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

I. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	247
A. Özgürlük	247
B. Hak	248
C. Özgürlük ve Hak Arasındaki Farklar	249
D. Ödev	250
E. İnsan Hakları	251
F. Kamu Özgürlükleri.....	252
G. Temel Hak ve Özgürlükler	252
II. TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN AYRIMI: JELLİNEK ÜÇLEMESİ.....	253
A. Negatif Statü Hakları	253
B. Pozitif Statü Hakları.....	253
C. Aktif Statü Hakları	254
III. TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN SINIRLANMASI	254
A. Olağan Hukuk Düzeninde.....	255
B. Olağanüstü Hal Rejiminde.....	256
IV. TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN KORUNMASI	258
A. Ulusal Düzeyde Koruma (İç Koruma)	258
B. Uluslararası Koruma.....	259
DOKUZUNCU BÖLÜM KAYNAKÇASI	262

ONUNUNCU BÖLÜM

ANAYASAYA UYGUNLUK DENETİMİ: ANAYASA YARGISI

I. ANAYASA YARGISI KAVRAMI	263
A. Anayasa Yargısının Varlık Nedeni	264
B. Anayasa Yargısının Ön Şartları	265
1. Yazılı Anayasa	266
2. Sert Anayasa	266
3. Denetim Organı İhtiyacı.....	267
C. Anayasa Yargısının Doğuşu	268
II. ANAYASA YARGISI MODELLERİ	271
A. Amerikan Modeli: Genel Mahkeme Sistemi	271

B. Avrupa Modeli: Özel Mahkeme Sistemi	273
C. Amerikan Modeli ve Avrupa Modeli Arasında Değerlendirme	276
III. ANAYASAYA UYGUNLUK DENETİM TÜRLERİ	276
A. Önleyici Denetim (A Priori Denetim)	277
B. Düzeltici Denetim (A Posteriori Denetim)	278
IV. ANAYASAYA UYGUNLUK DENETİM YOLLARI	279
A. Soyut Norm Denetimi (Dava Yolu)	280
B. Somut Norm Denetimi (İtiraz Yolu)	281
C. Bireysel Başvuru (Anayasa Şikâyeti)	283
V. ANAYASAYA MAHKEMESİNİN GÖREV VE YETKİLERİ	285
VI. ANAYASAYA UYGUNLUK DENETİMİNİN KONUSU	286
A. Kanunlar	286
B. Kanun Hükmünde Kararnameler, Olağan Dönem Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri (Yürütmenin Başı olarak Devlet Başkanı Kararları)	286
C. Meclis İçtüzükleri	287
D. Anayasa Değişiklikleri (Şekil Bakımından)	287
E. Milletlerarası Antlaşmalar	288
F. Meclis Kararları	288
VII. ANAYASAYA UYGUNLUK DENETİMİNDE ÖLÇÜ NORMLAR	289
VIII. ANAYASAYA UYGUNLUK DENETİMİNİN KAPSAMI	290
A. Esas bakımdan Denetim	290
1. Sebep Unsuru	291
2. Amaç Unsuru	291
3. Konu Unsuru	292
B. Şekil Bakımdan Denetim	293
IX. ANAYASAYA UYGUNLUK DENETİMİNİN SONUÇLARI	293
ONUNCU BÖLÜM KAYNAKÇASI	296
DİZİN	299